ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 lipca 1932

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 14 Wydawca: ***Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.*** **ROK 11**

Zmiany w ustawie o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Z dniem 12. bm. weszła w życie ustawa z dn. 17 marca 1932 r. (ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 399 z dn. 11 maja 1932 r.) w sprawie zmiany ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Wobec wielu niejasności, jakie zawiera omawiana ustawa, podajemy niżej szczegółowe jej omówienie.

Zmiany dotyczące zakładów pracy.

1. Obowiązek zabezpieczenia.

Obowiązkiem zabezpieczenia objęci są, jak to było dotychczas, wszyscy robotnicy po ukończeniu 16 lat życia, pozostający w stosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach przemysłowych, górniczych, hutniczych, handlowych, komunikacyjnych i przewozowych oraz innych zakładach pracy, choćby na zysk nieobliczonych, a prowadzonych na sposób przemysłowy, o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają conajmniej 5 pracowników (robotników i pracowników umysłowych łącznie).

Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej rozszerzyć obowiązek zabezpieczenia na wypadek bezrobocia na robotników zakładów zatrudniających mniej niż 5 pracowników (art. 1 punkt 1 nowej ustawy). Rozporządzenie takie dotcd nie ukazało się i nie jest spodziewane w najbliższym czasie.

Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami przysługuje prawo zwalniania od obowiązku zabezpieczenia na wypadek bezrobocia robotników, którzy są zatrudnieni w zakładach czynnych krócej niż 6 miesięcy w ciągu roku, oraz robotników, zatrudnionych przy robotach meljoracyjnych, które trwają krócej niż 8 miesięcy w ciągu roku (art. 1 punkt 4 ustawy). Szczegółowe zarządzenia będą zawarte w rozporządzeniach wykonawczych.

2. Wysokość i sposób obliczania wkładki zabezpieczeniowej.

Do chwili ukazania się omawianej ustawy wkładka za wszystkich robotników wynosiła 2% od zarobku stanowiącego podstawę obliczenia (najwyżej 10 zł dziennie) i pokrywana była w ¾ przez pracodawcę a w ¼ przez robotnika.

Według nowych przepisów stawka wkładki i podział jej między pracodawcą i robotnikiem pozostaje bez zmiany jeśli chodzi o stałych robotników. Natomiast stawka wkładki za robotnika sezonowego została określona na 4% zarobku płacone w połowie przez robotnika w połowie przez pracodawcę (art. 1 p. 5 ustawy). Szczegółowe wyjaśnienie kogo należy uważać za robotnika sezonowego podamy natychmiast po ukazaniu się odpowiednich rozporządzeń wykonawczych, stawka wkładki wynosi 2% dla wszystkich kategorji robotników.

Zostaje zniesiona górna granica zarobku dziennego podlegającego ubezpieczeniu (ostatnio 10 zł dziennie). Wkładkę należy przeto obliczać od zarobku faktycznego bez względu na jego wysokość. Obliczenie należy uskuteczniać w sposób następujący. Każdorazowo wypłacany zarobek robotnika bez jakichkolwiek potrąceń zaokrągla się do 50 groszy jeśli liczba groszy jest poniżej 50, lub też do 1 zł jeśli liczba groszy przekracza 50. Od tak zaokrąglonej sumy oblicza się 2% względnie 4% wkładki. Np. robotnik A przy zarobku dziennym 12 zł 45 gr otrzymuje za trzy dni pracy w tygodniu przy wypłacie tygodniowej 37 zł 35 gr. Sumę tę zaokrągla się do 37 zł 50 gr i oblicza się 2% wkładki t. j. 0,75 gr. Robotnik B przy zarobku dziennym 8 zł 15 gr otrzymuje za cztery dni w tygodniu pracy 32 zł 60 gr. Po zaokrągleniu przyjąć należy jako podstawę do obliczania wkładek 33 zł, a więc wkładka wyniesie 0,66 gr. Jest to miarodajne wyjaśnienie niejasnego brzmienia art. 1 punktu 5 omawianej ustawy.

Za uiszczenie wkładki odpowiada pracodawca, który część wkładki, przypadającej od robotnika potrąca przy każdorazowej wypłacie należnego robotnikowi zarobku. Część wkładki, przypadająca od robotnika, nie potrącona z jakiejkolwiek przyczyny przy wypłacie zarobku, nie może być potrącona przy wypłatach następnych, natomiast winna być uiszczona przez pracodawcę z własnych funduszów.

3. Terminy wpłacania wkładek.

Wkładki zakładów pracy, winny być przekazywane do Funduszu Bezrobocia, względnie do instytucyj, przez niego wskazanych co miesiąc zdołu najpóźniej do dnia 20 następującego miesiąca, zaś jeśli idzie o zakłady górnicze i hutnicze — dnia 25 następującego miesiąca.

Wobec tego, iż omawiana ustawa weszła w życie od dnia 12 lipca, wkładki za lipiec (termin wpłacania 20 względnie 25 sierpień) winny być obliczane za pierwszy okres do 12 lipca według dawnych przepisów i od 12 lipca według nowych.

4. Przedawnnienia.

Prawo przymusowego ściągania wkładek przedawnia się po 3 latach od dnia płatności poszczególnych wkładek; czynność egzekucyjna przerywa bieg przedawnienia (art. 1 punkt 23).

5. Przepisy karne.

Uchylanie się od obowiązków wynikających z art. 29 i 30 (wydawania zaświadczeń i zawiadamiania Urzędów Pośrednictwa Pracy o wolnych miejscach) ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, będzie karane w drodze administracyjnej na wniosek Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia grzywną od 500 do 1.000 złotych, zaś uchylanie się od obowiązku zgłaszania robotników do zabezpieczenia oraz od płacenia wkładek — grzywną administracyjną od 250 do 3.000 zł. W razie niemożności ściągnięcia grzywna może być zmieniona na karę pozbawienia wolności według uznania władzy orzekającej do 13 tygodni. Od orzeczenia władzy administracyjnej I instancji można w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi I instancji.

Na obszarze woj. poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części woj. śląskiego stosują się przepisy o policyjnych nakazach karnych.

Zmiany dotyczące uprawnień zabezpieczonych.

Omawiana ustawa dla celów oszczędnościowych przewiduje cały szereg zmian w dotychczasowych uprawnieniach zabezpieczonych, których streszczenie dla informacji poniżej podajemy.

1. Zabezpieczeni, których głównem źródłem utrzymania nie jest praca najemna, nie są uprawnieni (po-

mimo opłacania składek) do zasiłków, przewidzianych omawianą ustawą. Szczegółowe przepisy w tej sprawie, między innemi dotyczące obowiązków pracodawcy, ujęte będą w specjalnem rozporządzeniu (art. 1 punkt 2).

2. Przyznanie prawa do zasiłków robotnikom, których zarobek tygodniowy z powodu ograniczenia produkcji nieprzekracza pełnego umówionego zarobku za 3 dni pracy może nastąpić jedynie jeśli wydatki na te zasiłki znajdą pokrycie w ramach budżetu Funduszu Bezrobocia, ustalonego na dany rok budżetowy art. 1 punkt 3).

3) Uprawnienie do pobierania zasiłku uzyskuje robotnik jeśli w ostatnich 12 miesiącach przed rozwiązaniem stosunku najmu pracował 26 tygodni (dawniej 20 tygodni stosunku najmu), przyczem za tydzień pracy uważa się 6 dni efektywnej pracy (nie stosunku najmu) z tem, że święto w środku tygodnia uważa się za dzień pracy. Minister Pracy i Opieki Społecznej może drogą rozporządzenia złagodzić te warunki (art. 1 punkt 2).

4. Podstawę wymiaru zasiłku dla uprawnionego robotnika stanowi przeciętny dzienny zarobek w ostatnio przepracowanych przed zwolnieniem 13 tygodniach (dotąd w ostatniem okresie przed zwolnieniem). Podstawowy zarobek dzienny, od którego oblicza się zasiłek wynosi najwyżej 6 zł. Specjalne obowiązki, jakie spadną na zakłady pracy przy wypełnieniu zaświadczeń dla zwolnionych z pracy robotników, zostaną odrębnie omówione po ukazaniu się odpowiednich rozporządzeń wykonawczych (art. 1 punkt 8).

5. Bezrobotny otrzymuje zasiłek za 6 dni tygodnia a nie za 7, jak dotychczas.

6. Ograniczony zostaje krąg osób pozostających na utrzymaniu bezrobotnego, uprawniający do otrzymywania większych świadczeń (art. 1 punkt 10).

7. Robotnik traci prawo do zasiłku jeśli dobrowolnie z przyczyn nieuzasadnionych rozwiązał stosunek najmu pracy (art. 1 punkt 12). Ustawa przewiduje również pewne korzyści dla ubezpieczonych w stosunku do obecnego stanu rzeczy, mianowicie wypłatę zasiłków dla bezrobotnych robotników sezonowych w sezonie martwym (wzamian za wyższą składkę), pokrywania kosztów przejazdu bezrobotnego do miejsca zapewnionej pracy, uznanie uprawnień do zasiłków po powrocie bezrobotnego ze służby wojskowej.

W miarę uzyskania dalszych wyjaśnień oraz w miarę ukazywania się przewidywanych rozporządzeń wykonawczych nie omieszkamy uzupełnić powyższych wyjaśnień.*)

---

*) Już po oddaniu materjału do druku, wyszedł nr. 58 Dziennika Ustaw, który przyniósł:
jednolity tekst ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia oraz 4 rozporządzenia wykonawcze.
Omówienie tych rozporządzeń pozostawiamy do następnego numeru naszego czasopisma.

Sprawy podatkowe.

Nowy podatek komunalny.

„Gazeta Handlowa" w Nr. 150 z dnia 5 lipca 1932 r. pod powyższym nagłówkiem pisze:

Kwestja oddłużenia samorządów staje się obecnie szczególnie aktualna. Jest ona głównym przedmiotem prac Komisji dla Uzdrowienia Gospodarki Komunalnej obradującej przy Radzie Ministrów.

Wnioski tej Komisji pracującej pod przewodnictwem dr. M. Jaroszyńskiego przewidują daleko idące oszczędności samorządowe, równocześnie jednak z uwagi na konieczność amortyzacji poprzednich zadłużeń wypowiadają się za otwarciem nowych źródeł dochodów dla samorządów. Jednym z głównych planów w tym kierunku, jest projekt ustawy o t. zw. powszechnym obywatelskim podatku komunalnym.

Projekt ten przesłany przez Komisję celem zaopinjowania do Zw. Powiatów R. P. znalazł nietylko jego aprobatę ale doznał rozszerzenia. Mianowicie Zw. Powiatów proponuje powiększenie grona płatników tego podatku i objęcie nim wszystkich samodzielnie zarobkujących osób bez względu na to ile one zarabiają w stosunku rocznym. Projekt Komisji dla Uzdrowienia Gospodarki Komunalnej przewidywał bowiem, iż nowy podatek płacić mają te osoby, które zarabiają conajmniej 1.200 zł rocznie, przyczem najniższa proponowana stawka podatkowa miała wynosić 4 zł. Otóż według projektu Zw. Powiatów R. P. mieliby płacić podatek komunalny wszyscy zarobkujący obywatele, więc także i ci, którzy zarabiają mniej niż 1.200 zł rocznie, natomiast stawki ryczałtowe podatku miałyby być zniżone do połowy czyli obniżone z 4 zł na 2 zł rocznie.

Jak z powyższego widoczne, przygotowane są projekty nowych ciężarów podatkowych, które mają umożliwić wybrnięcie z sytuacji samorządom terytorjalnym. Jednakże uwzględnić należy, że gospodarka samorządów nie wszędzie opierała się na tych samych zasadach i że niejednokrotnie obok samorządów gospodarujących na zdrowych zasadach, istniały samorządy rozrzutne, które swą lekkomyślną gospodarką doprowadziły u siebie do trudności finansowych. Z tego też względu należałoby się zastanowić nad tem, czy konsekwencje nieracjonalnej gospodarki części samorządów mają być przerzucone na całe społeczeństwo.

Znaczenie pod względem podatkowym ustępstw, czynionych nabywcom towaru komisowego.

Kwoty ustąpione nabywcom towaru komisowego z prowizji komisanta na podstawie porozumienia między nabywcą i komisantem, nie mają cech bonifikacji w myśl art. 5 ustęp ostatni ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym, poz. 550 Dz. Ust.

Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 5 kwietnia 1932 r., L. R. 6999/29.

Sprawa okazania ksiąg władzy skarbowej.

Odmowa okazania ksiąg i zapisków urzędnikowi skarbowemu, delegowanemu do zaczerpnięcia wiadomości z ksiąg danego przedsiębiorstwa wysokości obrotu innego przedsiębiorstwa, stanowi występek z art. 96 nie zaś z art. 97 ust. o państwowym podatku przemysłowym. (Postanowienie Izby Drugiej (sek. 4) Sądu Najwyższego z 19 stycznia 1932, II 4K 899/31).

Scalenie podatku obrotowego od cementu.

Od 1 lipca r. b., p. Minister Skarbu wprowadził pobór scalonego podatku przemysłowego od cementu. Podatek ten opłacać mają cementownie. Wynosi on 2,6% od całkowitego przychodu brutto za cement, osiągniętego przez cementownie. Do scalonego podatku dolicza się dodatki 10% nadzwyczajnych i na rzecz związków komunalnych (jedna czwarta scalonego podatku).

Zryczałtowanie podatku obrotowego od cementu obejmuje wszystkie fazy obrotu od cementowni aż do konsumenta.

Sprawy socjalne.

Jeszcze w sprawie wysokości odsetek zwłoki przysługującej Kasom Chorych.

W nr. 11 naszego „Życia Gospodarczego" z dnia 1. czerwca b. r. podaliśmy krótką notatkę o wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który stwierdził brak wszelkich podstaw prawnych do po-

bierania przez Kasy Chorych (przed dniem 30 listopada 1930 r.) odsetek za zwłokę od niewpłaconych składek w wysokości 2% miesięcznie. Zatem do tego czasu Kasy Chorych miały jedynie prawo do pobierania odsetek w wysokości 6% w stosunku rocznym.

W związku z wspomnianym wyżej wyrokiem „Tygodnik Handlowy" Nr. 27 z dnia 1 lipca b. r. daje bardzo trafne następujące wyjaśnienie.

„Kasy Chorych jak to w mowie będący wyrok uzasadnia, były uprawnione do pobierania tylko 6% rocznie, czyli pół proc. miesięcznie tytułem zwłoki od zaległych składek. Ten stan prawny nie uległ żadnej zmianie do dnia 30 listopada 1930 r. t. j. do dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. (Rozporządzenie o organizacji i funkcjonowaniu instytucji ubezpieczeń społecznych pozycja 635 Nr. 8 Dz. U.) Art. 79 tego rozporządzenia stanowi: „Do czasu zastosowania Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji poz. 342 Dz. Ust. do egzekucji świadczeń pieniężnych na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych instytucje te będą pobierały odsetki zwłoki w wysokości odsetek prawnych, zwiększonych o jedną piątą tych odsetek przy zastosowaniu terminu powstawania zaległości, przewidzianych w odnośnych ustawach".

Art. 82 tegoż rozporządzenia stanowi, że wchodzi ono w życie z dniem ogłoszenia co nastąpiło w dniu 30 listopada 1930 r.

Wobec powyższego stan prawny jest jasny:

Kasy Chorych do dnia 30 listopada 1930 r. nie miały prawa pobierać odsetek za zwłokę w innej wysokości jak tylko w wysokości odsetek prawnych zwiększonych o jedną piątą ich wysokości.

Jedna rzecz wymaga wyjaśnienia:

Czy Kasy Chorych są zobowiązane do zwrócenia, względnie zaliczenia bezprawnie pobranych odsetek za zwłokę?

Oczywiście, o ile płatnik nie dopuścił do uprawomocnienia odnośnych orzeczeń może on z całą pewnością sukcesu dochodzić swych praw w drodze odwołań, względnie skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Bardziej zawile przedstawia się sprawa w tych wypadkach, gdy odnośne orzeczenia już się uprawomocniły. Wyroki Najwyższego Trybunału Administracyjnego mają moc wiążącą władzę administracyjną tylko w tych sprawach, w których zostały wydane. Z drugiej zaś strony orzeczenia Kasy Chorych były wydawane bez podstawy prawnej, a zatem w myśl art. 101 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem władza nadzorcza ma prawo je uchylić pomimo prawomocności, w każdym czasie.

Z powyższego wynika, że władza nadzorcza może, lecz formalnie obowiązana nie jest do uchylenia takich bezprawnych zarządzeń Kas Chorych w wypadkach, gdy one się uprawomocniły.

Jednakże ze względu na ogólne zasady praworządności i na swój własny autorytet władza nadzorcza winna ingerować i uchylić bezprawne zarządzenia władz podległych we wszystkich wypadkach, które dojdą do jej wiadomości.

W każdym razie przysługuje skarga przed sąd powszechny o zwrot niesłusznie pobranych sum.

W sprawie umów o pracę.

Niezachowanie przez pracodawcę istotnych warunków umowy w tej liczbie i niewypłacenie pensji pracownikowi, wówczas pociąga za sobą tylko uznanie umowy za rozwiązaną z winy pracodawcy i daje podstawę do żądania przez pracownika trzymiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli zachodzi ze strony pracodawcy zła wola lub niedbalstwo. (Orzeczenie Izby Pierwszej, Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1931 r. C. 856/31).

Pracownik, który w czasie trwania służby nie zgłasza się wcale o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, a czyni to dopiero po rozwiązaniu umowy stosunku służbowego drogą skargi, działa sprzecznie z zasadami dobrych obyczajów i uczciwości w obrocie. (Orzeczenie Izby Trzeciej (sek. 1) Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1931 r. Rw. 1618/31).

Tak samo orzekła Izba Trzecia Sądu Najwyższego w wyroku z 30 kwietnia 1930 r. Rw. 1692/69 OSPX 363), że pracownik nie może dochodzić wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, których nie zgłosił pracodawcy.

W tym samym duchu zapadło również orzeczenie z 14 października 1931 r. Rw. 7088/31, ogłoszone w Przeglądzie prawa i administracji 1932, poz. 64).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r., poz. 323 Dz. U. R. P. o umowie o pracę pracowników umysłowych, dotyczy jedynie pracowników w art. 2 tego rozporządzenia wyczerpujące wymienionych, a nie odnosi się do nauczycieli i wychowawców. (Orzeczenie Izby Trzeciej (sek. 1) Sądu Najwyższego z 12 lutego 1932 r. Rw. 2435/31).

Ograniczenie wynagrodzeń w przedsiębiorstwach.

W nr. 52 Dziennika Ustaw z dnia 25 kwietnia r. b. ukazało się rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej o ograniczeniu nadmiernych wynagrodzeń w przedsiębiorstwach.

Rozporządzenie to postanawia, że: Wynagrodzenie członków zarządów, rad nadzorczych, komisyj rewizyjnych oraz pracowników umysłowych w spółkach akcyjnych, spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielniach, towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych, posiadających osobowość prawną zrzeszeniach wytwórców, przetwórców i handlujących, w przedsiębiorstwach i zakładach państwowych i samorządowych oraz w instytucjach ubezpieczeń społecznych, bez różnicy czy wypływają one z umów już zawartych, bądź uchwał już powziętych, czy też z umów i uchwał przyszłych — winny być przystosowane do zdolności zarobkowej, płatniczej i podatkowej, zadłużenia, stanu zatrudnienia jak niemniej wysokości płac ogółu osób zatrudnionych w danem przedsiębiorstwie.

Przez wynagrodzenie rozumie się: uposażenie stałe w gotowiźnie wraz z dodatkami reprezentacyjnemi, funkcyjnemi, innemi stałemi dodatkami, gratyfikacje (remuneracje), wszelkie z tytułu zatrudnienia wypłacane udziały w zysku, procenty od obrotu (sprzedaży) produkcji lub oszczędności i tym podobne wynagrodzenia niestałe. Ryczałty za podróże i djety są policzalne do wynagrodzenia w części przekraczającej normalne wydatki.

Nie uwzględnia się przytem żadnych innych potrąceń, a w szczególności potrąceń, określonych w art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1828 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. nr. 35, poz. 323).

Ograniczenie wynagrodzenia następuje na podstawie decyzji organu zarządzającego przedsiębiorstwa bądź z inicjatywy własnej tego organu, bądź też na wniosek zgłoszony na piśmie do zarządu lub rady nadzorczej, choćby jednego członka zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.

Prawo wniosku ograniczenia wynagrodzeń przysługuje także właściwym izbom skarbowym w przypadku, gdy przedsiębiorstwo zalega od jednego roku z zapłatą chociażby poszczególnych podatków, danin, opłat publicznych.

Prawo wniosku ograniczenia wynagrodzenia przysługuje nadto Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w przypadku, gdy przedsiębiorstwo zalega z wypłatą wynagrodzeń osobom zatrudnionym w danem przedsiębiorstwie conajmniej przez dni 30.

Osoba, której zakomunikowano decyzję organu zarządzającego o ograniczeniu jej wynagrodzenia, ma prawo jeśli na ograniczenie się nie zgadza, wnieść do sądu okręgowego, właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa, powództwo o ustalenie wysokości wynagrodzenia.

Również władza uprawniona do zgłaszania wniosków o ograniczenie wynagrodzenia ma prawo skierować wniosek do sądu okręgowego celem ustalenia wysokości wynagrodzenia.

Od orzeczenia Sądu Okręgowego służy stronom zainteresowanym odwołanie do Sądu Najwyższego, które nie powstrzymuje wykonalności orzeczenia.

Osobie, której wynagrodzenie zostało ograniczone orzeczeniem Sądu Okręgowego, służy prawo żądania przedterminowego rozwiązania umowy, ustalonej orzeczeniem, po uprzedniem 3 miesięcznem wypowiedzeniu, chociażby umowa przewidywała dłuższy termin wypowiedzenia lub obowiązywania. W tym wypadku kary umowne lub odszkodowania, przewidziane na wypadek przedterminowego rozwiązania umowy nie mogą być żądane.

Prawo wypowiedzenia gaśnie w ciągu dni 30 od dnia wydania orzeczenia Sądu Okręgowego.

Postanowienia omawianego rozporządzenia nie mają zastosowania do wynagrodzeń, które wraz z wszystkiemi dodatkami, określonemi w art. 2 rozporządzenia nie przenoszą kwoty 2500 zł miesięcznie lub 30 000 zł rocznie.

Co do wynagrodzeń przewyższających powyższe normy winny być składane właściwym izbom skarbowym specjalne roczne sprawozdania.

Rozporządzenie weszło w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z dniem ogłoszenia i traci moc obowiązującą w terminie ustalonym na wniosek Ministra Sprawiedliwości przez rozporządzenie Rady Ministrów.

Nowe rozporządzenia.

W Dz. U. R. P. Nr. 51, z dnia 23. 6. r. b. ogłoszono pod poz. 488 rozporządzenie wykonawcze do art. 6, 7 i 8 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 4. 6. 1927 r. o ochronie rynku pracy. Krótka treść tego rozporządzenia jest następująca:

Wedle powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 4. 7. 1927 r. Rada Ministrów po stwierdzeniu stanu bezrobocia zarządza czy na obrębie całego Państwa, czy też tylko na pewnych obszarach stosowane ma być rozporządzenie powyższe, dotyczące ochrony pracy.

Otóż wedle obecnego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 51) pracodawca w razie uzyskania zezwolenia na zatrudnienia pracownika niebędącego obywatelem Państwa Polskiego obowiązany jest złożyć właściwemu Wojewodzie zawiadomienie o dniu rozpoczęcia pracy lub terminowania przez tegoż pracownika w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia zatrudnienia, jeżeli zatrudnienie to nastąpiło po wejściu w życie przepisów wykonawczych rozp. z 4. 6. 1927 r., lub do dni 30-tu, o ile pracownik zatrudniony już był w chwili wejścia w życie tych przepisów.

Odnosi się to również do pracodawców, którzy wolni są od obowiązku uzyskiwania zezwolenia na zatrudnienie pracownika obcokrajowca z powodu stałego przebywania tegoż w Polsce od dnia 1. 1. 1921 r.

Pod pozycją 490 tego samego Dz. U. zawarte jest rozporządzenie ministr. z 31. 5. r. b. o wykonaniu art. 19 rozporządzenia z 13. 8. 1926 o cudzoziemcach. Rozporządzenie to odnosi się do osób eksterytorjalnych i szefów przedstawicielstw konsularnych.

Sprawy kolejowe, paszportowe, eksportowe, drogowe.

W sprawie powołania nowej Państwowej Rady Kolejowej.

W związku z reorganizacją Ministerstwa Komunikacji wskutek fuzji z Ministerstwem Robót Publicznych, sprawa ustalenia składu nowej Państwowej Rady Kolejowej odwleka się znowu, a wobec okresu urlopowego nastąpi prawdopodobnie dalsze odwleczenie tak, że sprawa nie będzie zdecydowana przed wrześniem.

Jak starać się o kupiecki paszport ulgowy.

Celem ujednostajnienia sposobu postępowania w sprawach wydawania paszportów ulgowych, Ministerstwo Przemysłu i Handlu ustaliło poniższe wytyczne:

Osoby, chcące wyjechać zagranicę w celach handlowych lub przemysłowych, powinny wnosić do właściwych Starostw podania poparte, oprócz dokumentów, wymaganych do wydania samego paszportu, także dowodami pozwalającemi na stwierdzenie, czy zachodzi potrzeba wyjazdu w powyższych celach.

Do rzędu tych ostatnich dowodów należą z reguły:

1) świadectwo przemysłowe, o ile zachodzą wątpliwości, czy zostało ono na rok bieżący wykupione,

2) wyciąg z rejestru handlowego, o ile nazwisko właściciela lub współwłaściciela, wyjeżdżającego zagranicę nie jest uwidocznione na świadectwie przemysłowem, bądź też upoważnienie przedsiębiorstwa, o ile wyjeżdża jego funkcjonarjusz,

3) korespondencja handlowa z zagranicą,

4) zaświadczenie Izby Przemysłowo - Handlowej względnie Rzemieślniczej.

Udokumentowane w ten sposób podania powinny Starostwa przedkładać Urzędowi Wojewódzkiemu (Komisarjatowi Rządu m. stoł. Warszawy) celem wydania rezolucji o potrzebie wyjazdu.

Wydział (Oddział) Przemysłowy może przed wydaniem tej rezolucji komunikować się bezpośrednio ze stroną, celem zażądania od niej dodatkowych dowodów, bądź wyjaśnień. Przy przesłaniu rezoluccji w sprawie paszportu, zwraca wydział przemysłowy Starostwu akta sprawy.

Strony zainteresowane mogą zwracać się także bezpośrednio do Urzędu Wojewódzkiego (Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy) z podaniem o stwierdzenie potrzeby wyjazdu.

W takich wypadkach rezolucja Wydziału (Oddziału) Przemysłowego powinna być wydaną do rąk strony w formie zaświadczenia, stwierdzającego potrzebę wyjazdu. W razie odmowy wydania takiego zaświadczenia, Wydział (Oddział) Przemysłowy przesyła swoją rezolucję Starostwu.

Intencją rozporządzenia jest ograniczenie zbytecznych wyjazdów zagranicę. Dlatego też podania o ulgi w opłacie za paszporty, motywowane względami handlowemi lub przemysłowemi będą przez Wydziały (Oddziały) przemysłowe uwzględniane tylko w tych wypadkach, w których wyjazd może być konieczny ze stanowiska ogólno - gospodarczego.

Wobec niemożliwości skonkretyzowania wszystkich wypadków, w których wyjazd zagranicę powinien być uznany za konieczny, Ministerstwo Przemysłu i Handlu ogranicza się do podania w tym względzie wskazówek ogólnych.

Tak więc: za bezwzględnie pożyteczny będzie uznany każdy wyjazd w sprawach, dotyczących wywozu zagranicę towarów krajowej produkcji.

W tych wypadkach podania o paszporty ulgowe będą załatwiane w trybie możliwie przyspieszonym i bez zbędnych formalności.

Do kategorji pilnych i użytecznych należą również wyjazdy, związane z ewentualnem uzyskaniem zagranicą kredytu na cele produkcyjne.

Przychylnie będą pozatem traktowane podania o ulgi w opłacie za paszporty na wyjazd w sprawach, dotyczących przywozu prób i wzorów, następnie towarów w kraju niewyrabianych, a uznanych za konieczne, tudzież wyjazdy celem odbycia praktyki w specjalnych zakładach przemysłowych, handlowych lub na odpowiednich kursach, prowadzonych przez zagraniczne organizacje zawodowe.

Nowa Rada Państwowego Instytutu Eksportowego.

Olbrzymio rosnące w ostatnich czasach w Rządzie wpływy rolnictwa doprowadziły do tego, że co do składu nowej Rady Państwowego Instytutu Eksportowego zostało zdecydowane, iż połowa tylko ma być z przemysłu i handlu, a druga połowa z rolnictwa. Będzie to dokonane bez zmiany obecnego statutu Rady tylko przez odpowiednie wyznaczenie organizacyj, które będą uprawnione do wysłania delegatów do Rady oraz przez odpowiednie nominacje tych członków, których wyznacza sam Minister Przemysłu i Handlu. Szereg organizacyj i instytucyj przemysłowych i handlowych musi się zatem stanowczo liczyć z utratą dotychczasowych mandatów. Sprawa stanie się praktycznie aktualną dopiero w jesieni.

Ostatnie posiedzenie ustępującej obecnie Rady Państwowego Instytutu Eksportowego odbędzie się w ciągu najbliższych dwu tygodni. Przedmiotem będzie ocena sprawozdania Instytutu Eksportowego za r. 1931, którego sprawozdanie obecnie wychodzi z druku, oraz omówienie piekących zagadnień z zakresu aktualizacji bilansu handlowego, specjalnie podtrzymania eksportu.

Katastrofa Funduszu Drogowego.

Na konserwacje i remont dróg państwowych szło dotąd rocznie w ostatnich latach między 30 a 40 milj. zł. Tymczasem z przewidywanych na podstawie nieszczęśliwej ustawy o Funduszu Drogowym 40 milj. zł. z trudem osiągnięto niespełna 10 milj. zł. Wobec tego stan robót konserwacyjnych na drogach publicznych jest rozpaczliwy. Wszelkie zakupienia materjałów ustały.

Ministerstwo Robót Publicznych, przygotowuje gruntowną nowelizację ustawy o Funduszu Drogowym, a odnośny projekt ma wejść do Sejmu w jesieni b. r. Projekt ten ma się podobno oprzeć głównie na opodatkowaniu materjałów pędnych, a więc benzyny i smarów, przy znacznem zmniejszeniu podatku od wagi samochodów. Zasada opodatkowania materjałów pędnych, jako głównego źródła alimentacji funduszów drogowych, jest przyjęta w wielu krajach zagranicznych.

Różne.

Czy można ograniczyć zakres prokury?

Prokura udzielona dla całego przedsiębiorstwa na zasadzie przepisów niemieckiego kodeksu handlowego, obejmuje upełnomocnienie do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 21 ustęp 3 ustawy o państwowym podatku dochodowym poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.

Skarga do N. T. A. uzasadnia zarzut naruszenia art. 21 ustęp 3 ustawy powołanej tem, 1) że według postanowień niemieckiego kodeksu handlowego tylko członkowie zarządu spółki akcyjnej są upełnomocnieni do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa, a nie także prokurenci oraz 2) że umowy służbowe zawarte z prokurentami nie tylko nie przyznawały im daleko idących uprawnień, ale poruczając im kierownictwo poszczególnych działów, wyraźnie zastrzegły, że nie wolno im mieszać się do działów fabrykacji, ani działać w imieniu innych oddziałów Spółki, a nawet przewidziały ograniczenia ich uprawnień w dziale sprzedaży.

N. T. A. nie przychylił się do powyższego zapatrywania skargi. Zakres pełnomocnictwa, zawartego w prokurze, określa par. 49 kodeksu handlowego w ten sposób, iż prokura uprawnia do wszelkiego rodzaju czynności sądowych i pozasądowych oraz czynności prawnych, wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa, a do zbywania i obciążania gruntów osobne prawo musi być udzielone. Par. 50 stawia zasadę niedopuszczalności ograniczenia zakresu prokury, stanowiąc w ust. 1, że ograniczenie w stosunku do osób trzecich jest bezskuteczne, w ustępie 2 zaś, iż z prokury winno się korzystać tylko do pewnych czynności, lub tylko w pewnych okolicznościach, albo przez pewien czas, lub w poszczególnych miejscowościach.

Skoro więc prokurent z mocy ustawy, bez możności ograniczenia w sposób na zewnątrz skuteczny — jest upełnomocniony do wszelkich czynności prawnych, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, to zaliczyć go należy do kategorji osób, wymienionych w ustępie 3 art. 21 powołanej ustawy, do której przynależność jest uwarunkowana tylko upełnomocnieniem do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa. Przytem nieaktualna jest kwestja, jakie znaczenie dla omawianego zagadnienia miałoby uwidocznienie w rejestrze handlowym ograniczenie prokury do prowadzenia jednego z kilku zakładów właściciela przedsiębiorstwa, które ustęp 3 par. 50 kod. handl. uznaje pod pewnemi warunkami za skuteczne względem osób trzecich.

Co się zaś tyczy ograniczenia praw prokurentów na zewnątrz, to znaczy w stosunku do samej spółki na skutek treści umów służbowych, to Trybunał przyjął tę okoliczność, za nieistotną dla „tej kwestji zgodnie z zapatrywaniem wyrażonem w wyroku z 22. 4. 1931 r., L. rej. 2328-29, opartym na przepisach austr. kodeksu handl., które nie różnią się w sposób istotny od par. 49 i par. 50 kodeksu handl. niem.“ Z tych powodów Trybunał oddalił skargę jako nieuzasadnioną.

(Wyrok z dnia 11. III. 1932 L. rej. 7094-30).

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.